

Załącznik
do Uchwały Nr XIX/155/2016
Rady Gminy i Miasta Raszków
Z dnia 28 czerwca 2016 r.
w sprawie: Przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy i Miasta Raszków na lata 2016-2022.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY I MIASTA RASZKÓW
NA LATA 2016 - 2022**

Czerwiec 2016

Spis treści :

1. Istota i znaczenie Strategii dla rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Raszków	str. 3
1.2. Założenia polityki społecznej	str. 4
1.3. Kierunki działań wynikające z dokumentów strategicznych	str. 5
2. Diagnoza istniejących problemów społecznych w Gminie i Mieście Raszków	str. 9
2.1. Podstawowe dane o mieszkańcach i struktura demograficzna	str. 9
2.2. Infrastruktura społeczna i techniczna	str.13
2.3. Przyczyny i czynniki powodujące konieczność korzystania z pomocy społecznej	str.14
2.4. Problemy społeczne z perspektywy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej -	str.20
2.4.1. Alkohol	str.20
2.4.2. Przemoc	str.22
2.4.3. Bezrobocie	str.23
2.4.4. Niepełnosprawność i przewlekła choroba	str.24
2.4.5. Przestępczość	str.27
2.5. Infrastruktura mieszkaniowa	str.28
2.6. Współczesna rodzina	Str.29
3. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Raszków na lata 2016-2022	Str.34
3.1. Wyznaczenie głównych celów i zadań w rozwiązaniu problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta Raszków	Str.38
3.2. Finansowanie strategii	Str.41
3.3. Wdrażanie strategii i monitorowanie strategii	Str.41

1. Istota i znaczenie Strategii dla rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Raszków.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wieloletnim dokumentem programowym, którego rolą jest zapewnienie bezpieczeństwa społecznego mieszkańców oraz integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy i Miasta odpowiedniej jakości życia. Jakość życia oznacza wszystkie elementy składające się na zdolność prowadzenia stabilnej egzystencji, osiąganie poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz możliwość wykorzystania zdolności intelektualnych i psychofizycznych w dążeniu do realizacji celów osobistych, a także szansę na ich urzeczywistnienie. Jest to produkt wzajemnego oddziaływania warunków społecznych, zdrowotnych, ekonomicznych i środowiskowych, które wpływają na rozwój indywidualny i społeczny.

Spełnienie oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wielorakich działań strategicznych, w tym zwłaszcza:

- interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne;
- asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu;
- kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty;
- partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Potrzeba opracowania niniejszego dokumentu wynika z analizy zagrożeń, które występują na terenie Gminy i Miasta Raszków, a które rodzą ubóstwo, izolację społeczną i inne negatywne zjawiska społeczne. Zidentyfikowane na podstawie diagnozy problemy społeczne, a w szczególności ubóstwo, kryzys rodziny, niepełnosprawność, bezrobocie, niskie zarobki, bezdomność, uzależnienia, wymagają wprowadzenia skutecznych metod aktywnego przeciwdziałania. Stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań. Przejawem takiego podejścia będzie troska o rodziny, najbardziej potrzebujących, niepełnosprawnych, przewlekle chorych, starszych i zapewnienie równości szans w dostępie do podstawowych usług.

Strategia powstała w oparciu o diagnozę obecnych problemów społecznych, dokonaną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie przy współpracy Urzędu Gminy i Miasta Raszków, Komisji Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Pomocy Społecznej, placówek oświatowych z terenu gminy, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko-Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. Jest dokumentem w którym wskazano cele do realizacji oraz środowiska i grupy ryzyka, którym należy pomóc.

Strategia zakłada także kontynuację aktualnie realizowanych programów szczegółowych, m.in.:

- Miejsko-Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2016-2018.
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy i Miasta Raszków na rok 2016.

- Gminny Program Profilaktyki Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Raszków na rok 2016.
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2012-2017.
- Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc Gminy Raszków w zakresie dożywiania” na lata 2015-2020”.
- Program Współpracy Gminy i Miasta Raszków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3, ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2016.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych opracowana została do roku 2022.

Ze względu na perspektywę czasową realizacji *Strategii* uznano, że większość określonych działań podejmowanych w ramach *Strategii* będzie realizowana w trybie bieżącym. W dokumencie zaprezentowano także sposób monitorowania realizacji zapisów *Strategii* oraz sposób realizacji przy uwzględnieniu źródeł jej finansowania.

1.2 . Założenia polityki społecznej

Polityka społeczna to przewodnik działania państwa , władz samorządowych i organizacji pozarządowych różnych szczebli na istniejący układ stosunków społecznych w celu : tworzenia warunków budowania zintegrowanego i efektywnego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych, w szczególności poprawa bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców. Potrzeby ludzkie dzielimy na:

- potrzeby materialne / praca, mieszkanie, zdrowie, potrzeby biologiczne/,
- potrzeby niematerialne / zrozumienie , akceptacja, miłość, bezpieczeństwo/,
- potrzeby duchowe,

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych;

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie , zgodne z prawem, pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu lokalnego w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości

podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej.

Założenia polityki społecznej są zdefiniowane wokół czterech głównych obszarów:

- przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu najłabszych grup społecznych żyjących w ubóstwie, wynikającym szczególnie z bezrobocia w połączeniu z takimi dysfunkcjami jak: niezaradność opiekuńczo - wychowawcza rodziców, bezdomność, alkoholizm, narkomania,
- rozwój systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi,
- rozwój systemu pomocy dziecku i rodzinie w celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie,
- wdrażanie i koordynacja strategii integracji i polityki społecznej.

1.3. Kierunki działań wynikające z dokumentów strategicznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych do roku 2022 jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Zgodnie z art. 17, ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.) na gminie ciąży obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem *programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*. Jednak biorąc pod uwagę różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 239),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r., poz. 225 ze zmianami),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016, poz. 645),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. , poz. 487),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. , poz. 124 ze zmianami);,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2016r., poz. 195);

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy i Miasta Raszków jest zgodna w swych założeniach i kierunkach działań z założeniami polityki społecznej UE, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych. Politykę społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych.

Najważniejsze z nich to: Wspólnotowa Karta Praw Socjalnych Pracowników. Prawdziwy przełom nastąpił jednak dopiero wraz ze zmianami podstaw prawnych, na których opierała się UE. Nie dokonał tego jeszcze Protokół Społeczny do Traktatu z Maastricht. Dopiero Traktat Amsterdamski (przyjęty w 1997 r., wszedł w życie w 1999) skutecznie włączył te zagadnienia do prawa traktatowego. Uzupełnienia i nowe elementy w obszarze społecznym wprowadzane zostały jeszcze Traktatem Nicejskim (2001r.) oraz Traktatem Lizbońskim (przyjęty w 2007r., wszedł w życie w 2009r.). Na podstawie celów nicejskich państwa Unii Europejskiej miały ustalać narodowe priorytety w walce z ubóstwem i ekskluzji społecznej. Cztery główne cele nicejskie to:

1. Zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich.
2. Zapobieganie ryzyku wykluczenia.
3. Pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych).
4. Mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone przez przyjęcie w grudniu 2003r. wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM). Polska przystąpiła do Rady Europy w 1991 r. a do UE w 2004 r. Przełomowym w podejściu UE do problematyki społecznej był szczyt Luksemburski, następstwem którego było wypracowanie Europejskiej Strategii Zatrudnienia, która ma fundamentalne znaczenie dla zastosowania, stale aktualizowanego Europejskiego Funduszu Społecznego. Obecnie Unia zwraca uwagę na działania mające na celu niwelowanie różnic regionalnych, wprowadzanie spójności społecznej, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zwalczanie dyskryminacji na rynku pracy. Prowadząc politykę równości, dąży do traktowania równo wszystkich obywateli bez względu na płeć, pochodzenie, czy stopień wykształcenia. Unia finansuje także mniejsze programy socjalne dotyczące m.in. kształcenia obywateli, wspierania ochrony środowiska oraz badań naukowych, ochrony zdrowia, walki z bezrobociem.

Na płaszczyźnie krajowej Strategia Rozwiązywania Problemów dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2016 – 2022 jest zgodna z następującymi dokumentami:

- 1) Strategia Rozwoju Kraju 2020.
- 2) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – głównym jej celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 - Wzrost zatrudnienia;
 - Wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
 - Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
 - Poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
 - Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli;

Realizacja celów odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej, okres rodzicielstwa aż do starości.

- 3) Krajowy Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu 2020 – Kluczowe kierunki działań na lata 2014 – 2020 to zmniejszenie wykluczenia dzieci i młodzieży, stworzenie szansy na bezpieczne wejście na rynek pracy dla osób młodych oraz ułatwienie im godzenia pracy zawodowej z zakładaniem rodziny, aktywna integracja osób wykluczonych społecznie, wsparcie osób starszych oraz zapobieganie niepewności mieszkaniowej. Program zawiera kompleksowe działania nakierowane na trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln oraz wzrost spójności społecznej.

Cel ten będzie realizowany w oparciu o założone **cele operacyjne**:

1. USŁUGI SŁUŻĄCE AKTYWNOŚCI I PROFILAKTYCE – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży – zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, co zwiększy szanse aktywizacji rodziców oraz zapewni profilaktykę zapobiegania ubóstwu.

2. GWARANCJE DLA PRZYSZŁOŚCI MŁODZIEŻY – stworzenie młodzieży szansy wejścia na rynek pracy i zakładania rodzin – stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych, który przygotuje młodzież do wejścia na rynek pracy, umożliwi zdobycie niezbędnych kompetencji i umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową, a także rozwój rodziny.

3. AKTYWNA OSOBA I ZINTEGROWANA RODZINA – odpowiedzialne lokalne środowisko – rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem. Chodzi o łączenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie znaczenia społeczności lokalnej z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-społecznego.

4. ZAPOBIEGANIE NIEPEWNOŚCI MIESZKANIOWEJ – zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem, co zwiększy bezpieczeństwo rodzin i umożliwi ich aktywizację zawodową. Ważne też będzie zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności, które powodują wykluczenie społeczne.

5. SENIORZY – BEZPIECZNI, AKTYWNI I POTRZEBNI – zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym przyjaznych form opieki i aktywnego spędzania czasu oraz możliwości włączenia się do życia społecznego.

- 4) Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 - cel główny brzmi: „Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zróżnicowanego rozwoju”. W ww. Strategii wpisuje się :

- 5) Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2020. Główne priorytety Strategii dla Województwa Wielkopolskiego pokazuje poniższa rycina:

Rycina 1.

Priorytety te zostały rozpisane na cele operacyjne i skierowane są do dzieci i młodzieży, seniorów, osób z ograniczoną sprawnością i osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego;

Z kolei :

- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowskiego jako główny cel przyjęła :”Zharmonizowany rozwój społeczny budujący zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie”. Misja jest realizowana poprzez cele strategiczne i operacyjne. Do takich najważniejszych należą :
 1. osoby młode zaadaptowane do zmieniających się uwarunkowań rynku pracy;
 2. infrastruktura pomocy społecznej dostosowana do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem;
 3. edukacja przez całe życie i zapobieganie bezrobociu;
 4. innowacje polityki społecznej służące aktywizacji i integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym;

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach programowych i strategicznych podmiotów z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa, a więc instytucjami rządowymi, samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych oraz związków zawodowych. Założenia tych dokumentów przewidują koncentrację środków na najważniejszych dla kraju, województwa, powiatu priorytetach oraz przejrzysty podział zadań i odpowiedzialności za poszczególne polityki rozwoju;

2. Diagnoza istniejących problemów społecznych w Gminie i Mieście Raszków :

2.1. Podstawowe dane o mieszkańcach i struktura demograficzna

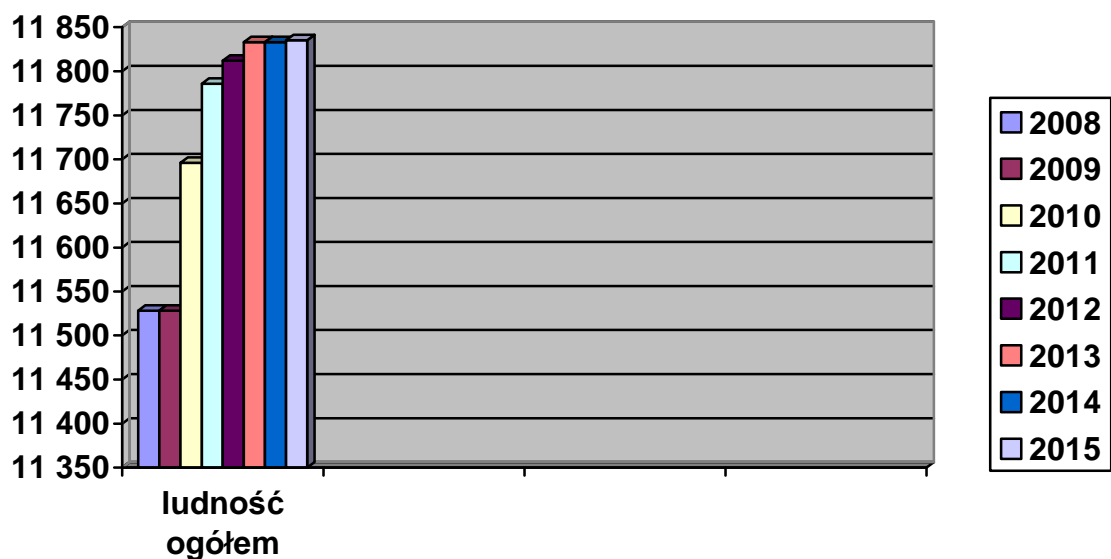
Gmina i Miasto Raszków jest jedną z 8 jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu ostrowskiego. W skład Gminy i Miasta Raszków wchodzi 24 miejscowości, w tym miasto Raszków. Jest Gminą typową rolniczą o rozwiniętej produkcji roślinnej i hodowlanej opartej na średnio obszarowych gospodarstwach. Samo rolnictwo, zgodnie z tendencjami podlega procesom marginalizacji, systematycznie będzie mniej gospodarstw rolnych, ale będą to gospodarstwa rolne o większej powierzchni. Preferowany jest rozwój inwestycji, zwłaszcza inwestycji związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym. Gmina jest bardzo przychylna przedsiębiorcom pragnącym lokować tu swój kapitał. Dlatego na rozwój i modernizację infrastruktury technicznej przeznaczają się co roku znaczną część dochodów własnych gminy. Rozbudowana sieć kanalizacji sanitarnej, gazyfikacja gminy oraz dalsza rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, nowe tereny inwestycyjne sprawiają, że gmina staje się bardziej atrakcyjna dla przyszłych inwestorów. Położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie 5 gmin. Graniczy od północy z gminą Dobrzyca i Pleszew, od wschodu z gminą Ostrów Wlkp, od zachodu z gminą Krotoszyn i od południa z miastem Ostrów Wlkp i gminą Ostrów Wlkp. Gmina i Miasto posiada dobrze rozbudowaną sieć dróg gminnych i powiatowych. Zarejestrowanych jest 632 przedsiębiorców. Gmina i Miasto Raszków liczy 11 839 mieszkańców, z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 6,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,4 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy Gminy i Miasta Raszków zawarli w 2014 roku 70 małżeństw, co odpowiada 5,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,4% mieszkańców jest stanu wolnego, 57,5% żyje w małżeństwie, 3,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,4% to wdowy/wdowcy. Gmina i Miasto Raszków ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 40. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 3,4 na 1000 mieszkańców Gminy i Miasta Raszków. W 2014 roku urodziło się 121 dzieci, w tym 42,1% dziewczynek i 57,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 326 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,18 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2013 roku 40,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,6% zgonów Raszków były nowotwory, a 7,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Gminy i Miasta Raszków przypada 6.83 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

W 2014 roku zarejestrowano 112 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 145 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy i Miasta Raszków -33. W tym samym roku 4 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

62,9% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, 21,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 15,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. (źródło: www.polskawliczbach.pl).

Rysunek 1. Poniższy wykres przedstawia liczbę ludności Gminy i Miasta Raszków w latach 2008-2015.

Dokładne zestawienie wszystkich miejscowości gminy wraz z ilością zameldowanych tam osób według stanu na dzień 06.06.2016r. roku przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1 .Miejscowości i ludność Gminy i Miasta Raszków stan na 06.06.2016 r.

Lp.	Miejscowość	Zamieszkanie stałe	Mężczyźni	Kobiety	%
1.	Bieganin	427	217	210	3,59
2.	Bugaj	131	66	65	1,10
3.	Drogosław	90	42	48	0,76
4.	Głogowa	350	169	181	2,95
5.	Grudzielec Nowy	265	127	138	2,23
6.	Grudzielec	548	273	275	4,61
7.	Janków Zalesny	508	271	237	4,27
8.	Jaskółki	528	248	280	4,44
9.	Jelitów	135	69	66	1,14
10.	Józefów	85	44	41	0,72
11.	Koryta	357	181	176	3,00
12.	Korytnica	624	314	310	5,25
13.	Ligota	906	459	447	7,62
14.	Moszczanka	581	282	299	4,89
15.	Niemojewiec	112	55	57	0,94
16.	Pogrzybów	329	165	164	2,77
17.	Przybysławice	829	410	419	6,97
18.	Radłów	1377	695	682	11,59

19.	Raszków	2121	1064	1057	17,84
20.	Rąbczyn	443	234	209	3,73
21.	Skrzebowa	275	134	141	2,31
22.	Sulisław	258	119	139	2,17
23.	Szczurawice	385	195	190	3,24
24.	Walentynów	222	119	103	1,87
	Razem	11 886	5952	5 934	100,00

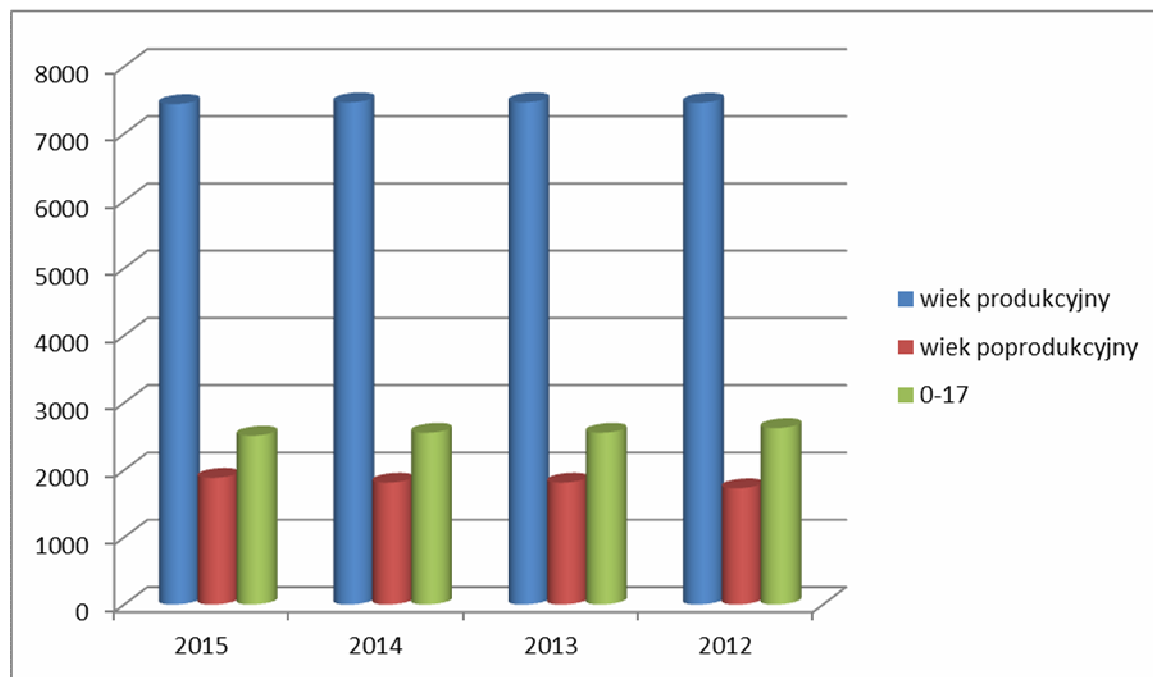
/ dane z ewidencji ludności UGiM Raszków/

W Gminie i Mieście Raszków największa liczba mieszkańców jest w miejscowości Raszków i Radłów.

Z danych GUS wynika, że w Gminie Raszków wskaźnik zaludnienia wynosi 88 osób/km², dla porównania w powiecie ostrowskim 139 osób / k^{m2}, w województwie wielkopolskim 116 osób/ km², a w Polsce 123 osoby / km². Jak widać gęstość zaludnienia w Gminie Raszków jest niższa niż średnia krajowa, średnia wojewódzka i powiatowa. / źródło pap.samorząd.pl/.

W roku 2014 w Gminie Raszków zawarto 70 małżeństw, w tym w mieście Raszkowie - 21.

Rysunek 2. Struktura ludności według grup wiekowych w latach 2012-2015.

Ludność w wieku produkcyjnym tworzą kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-64 lat. Osoby w wieku 0-17 lat są zaliczane do grupy w wieku przedprodukcyjnym, a kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej należą do grupy w wieku poprodukcyjnym. W 2015 roku (stan na 31 XII) na 1000 kobiet w wieku produkcyjnym przypadało 640 kobiet w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Odpowiedni wskaźnik dla mężczyzn wynosił 482. Jednocześnie przewiduje się, że liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, zarówno mężczyzn jak i kobiet, będzie systematycznie rosta.

Tabela 2. Ruch naturalny.

Rok	Urodzenia	Zgony
2011	142	104
2012	134	99 (w tym 1 niemowlę)
2013	103	97
2014	121	81
2015	137	127

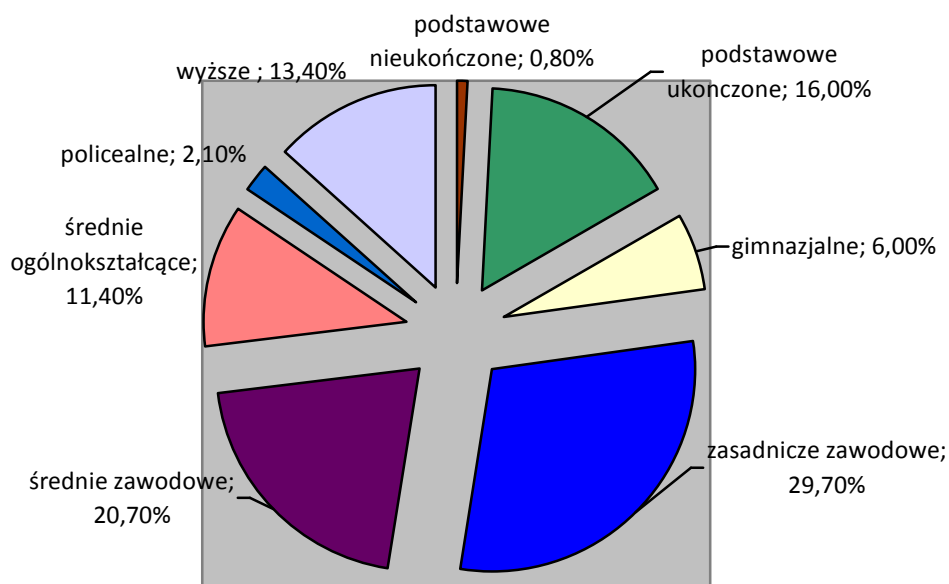
(dane www.polskawliczbach.pl).

Powyższe dane wskazują, że jednak liczba urodzeń na terenie gminy, przewyższa liczbę zgonów, co świadczy o dobrym wskaźniku i dodatnim przyroście naturalnym.

3 366 mieszkańców Gminy i Miasta Raszków jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 574 kobiet oraz 1 792 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,1% wykształcenie policealne, 11,4% średnie ogólnokształcące, a 20,7% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 29,7% mieszkańców Gminy i Miasta Raszków, gimnazjalnym 6,0%, natomiast 16,0% podstawowym ukończonym. 0,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego mieszkańcy Gminy i Miasta Raszków mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie i Mieście Raszków największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (21,7%) oraz podstawowe ukończone (19,7%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (38,2%) oraz średnie zawodowe (23,3%). 17,5% mieszkańców Gminy i Miasta Raszków w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,7% wśród dziewczynek i 17,3% wśród chłopców).

Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 671 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 2,24 dzieci w wieku przedszkolnym. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 25,1% ludności (25,9% wśród dziewczynek i 24,3% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada około 17 uczniów. Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,7% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,3% wśród dziewczyn i 12,9% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada około 22 uczniów. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 18,5% mieszkańców (17,4% wśród dziewczyn i 19,6% wśród chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 26,3% mieszkańców Gminy i Miasta Raszków w wieku potencjalnej nauki (26,6% kobiet i 26,0% mężczyzn). (Źródło www.polskawliczbach.pl)

Rysunek nr 3. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy i Miasta Raszków.

2.2. Infrastruktura społeczna i techniczna:

Infrastruktura społeczna stanowi materialną podstawę przekazu usług socjalnych. Jest to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. Poziom wyposażenia Gminy i Miasta Raszków w placówki infrastruktury społecznej przedstawia się następująco:

1. z zakresu pomocy społecznej :

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie (siedziba Przybysławice 42), którego zadaniem jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego ich usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu : ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2. z zakresu oświaty- procesy edukacyjno-wychowawcze na terenie Gminy realizowane są w :

1) 2 gimnazjach :

- Gimnazjum im. Armii Krajowej w Raszkowie z siedzibą w Pogrzybowie
- Zespole Szkół im. Orła Białego w Korytach ;

2) 6 szkołach podstawowych:

- Szkole Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Raszkowie,

- Szkole Podstawowej w Ligocie,
 - Zespole Szkół im. Orła Białego w Korytach
 - Szkole Podstawowej w Bieganinie ,
 - Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Radłowie,
 - Szkole Podstawowej w Jankowie Zaleśnym ,
- 3) 2 szkołach filialnych – w Korytnicy i Grudzielcu,
 - 4) Publicznym Przedszkolu „Smerfy” w Raszkowie oraz Filii w Przybysławicach,
 - 5) Filii Przedszkola w Korytnicy i Jaskółkach,

Placówki oświatowe stwarzają bardzo dobre warunki do rozwijania zainteresowań uczniów. Stan szkół jest dobry, obiekty są wyremontowane z nowoczesną bazą dydaktyczną, wyposażone w pracownie komputerowe z dostępem do internetu. W ostatnim okresie powstały dwie nowe sale gimnastyczne przy Zespole Szkół w Korytach oraz Szkole Podstawowej w Raszkowie. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.

3. Z zakresu kultury:

1) Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Raszkowie

Przy MG Ośrodka Kultury działają zespoły:

- DUET – taniec towarzyski,
- PULS – taniec nowoczesny;
- Teatrzyk dziecięcy IGRASZKA ;
- Teatr „TRZY PO TRZY”
- EFFASCINATO – zespół muzyki dawnej;
- TREMA
- TOWARZYSTWO ŚPIEWU W RASZKOWIE
- SWOJACY – Zespół Tańca Ludowego
- GŁOGOWIANIE – Zespół Tańca Ludowego

Ponadto działają pracownie plastyczne, aerobic, organizowane są warsztaty, wystawy. Dzień dyni. Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych należą: „Powitanie lata” oraz „Dożynki Gminne” .

2) Raszkowska Biblioteka Publiczna im. Adama Mickiewicza w Raszkowie z filią w Ligocie - Ww. instytucje zajmują się realizacją zadań z zakresu zaspokajania potrzeb czytelniczych na terenie Gminy i Miasta Raszków, współpracują z placówkami oświatowymi na terenie gminy i miasta.

4. z zakresu zdrowia :

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrówko” Przychodnia Lekarzy Rodzinnych i Pediatrów s.c. "ZDRÓWKO" w Raszkowie – zapewniająca usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Najbliższe ośrodki specjalistyczne mieszczą się w Ostrowie Wlkp.
- Prywatny gabinet fizykoterapii;
- Centrum diagnostyki laboratoryjnej;
- prywatny gabinet dentystyczny Stomatologia Żukowski (stomatologia ogólna, chirurgia stomatologiczna i periodontologia);
- Gabinet ginekologiczny;
- 3 apteki;
- Zespół Pielęgniarek środowiskowych „Vena”;

5. Zakład Gospodarski Komunalnej w Raszkowie – który zajmuje się dostarczaniem wody, odbiorem ścieków oraz mieszkaniowym zasobem gminy.

2.3. Przyczyny i czynniki powodujące konieczność korzystania z pomocy społecznej:

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy i Miasta Raszków odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej . W imieniu gminy realizuje on wiele zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o oświacie, ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

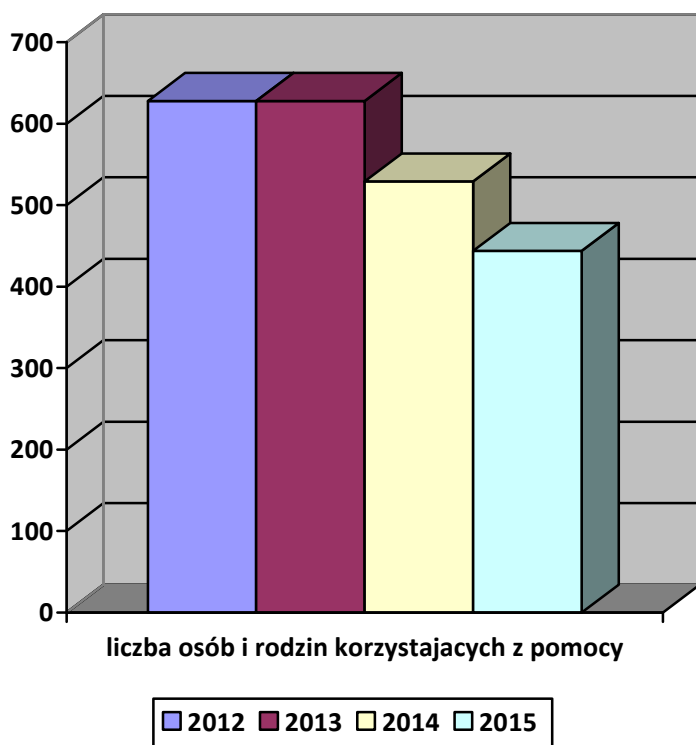
Obowiązujące w Polsce prawo nakłada na samorzady obowiązek wspierania rodzin w trudnej sytuacji życiowej. Wachlarz kierowanej pomocy jest bardzo szeroki. Rodziny, osoby samotne mogą występować o różne formy wsparcia od pomocy pieniężnej poprzez usługi, pomoc niepieniężną.

Główną formą wspierania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej są: zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe, specjalne zasiłki celowe. W ramach świadczeń z pomocy społecznej oferowane są świadczenia niepieniężne, do których zaliczamy wszystkie świadczenia w naturze, dożywianie, usługi opiekuńcze, DPS, pracę socjalną. Jest to jedna z najważniejszych metod wspierania rodzin i osób wymagających pomocy, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenia warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych przez te osobę i pracownika socjalnego działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Bez względu na posiadany dochód prowadzone jest poradnictwo specjalistyczne w szczególności psychologiczne, terapeutyczne, rodzinne, socjalne. Ponadto jeżeli osoba lub rodzina pozbawiona jest schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania gmina ma obowiązek powyższe potrzeby zaspokoić.

W gminie Raszków na przestrzeni lat 2011-2015 liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną utrzymuje się praktycznie na stałym poziomie z niewielką tendencją spadkową od roku 2014. Jako przyczynę spadku należy upatrywać niskie kryterium dochodowe uprawniające do doświadczeń z pomocy społecznej, spadek liczby osób bezrobotnych, wyjazd do pracy zagranicę.

Rysunek 4. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w formie pieniężnej i niepieniężnej w latach 2011-2015

Wśród osób korzystających z pomocy największą liczbę stanowiły osoby zagrożone ubóstwem, bezrobotni, osoby niepełnosprawne, osoby dotknięte ciężką i długotrwałą chorobą, rodziny posiadające małe dzieci, rodziny w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze, rodziny wielodzietne, matki samotnie wychowujące dzieci, rodziny dotknięte problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie. Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamknięty katalog powodów, dla których każdy mieszkaniec ma

prawo korzystać z systemu pomocy społecznej. Sam niski dochód nie jest wystarczającą przesłanką do korzystania z pomocy społecznej. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015 przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 3. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015.

Rok	ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2013	224	71	97	41	10	4
2014	192	61	79	37	11	4
2015	159	44	73	31	8	3

Jak widać liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej spada, co może świadczyć o usamodzielnianiu się rodziny, znalezieniu pracy w kraju, czy też za granicą i dobrej kondycji finansowej. Rodziny korzystające z pomocy społecznej w roku 2015 najczęściej dotknięte były następującymi problemami:

- 1) Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – 67
- 2) Bezrobocie – 97
- 3) Alkoholizm – 34
- 4) Niepełnosprawność – 129
- 5) Przewlekła choroba – 50
- 6) Potrzeba ochrony macierzyństwa – 73
- 7) Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 5
- 8) Ubóstwo - 178

Rysunek 5. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w roku 2015.

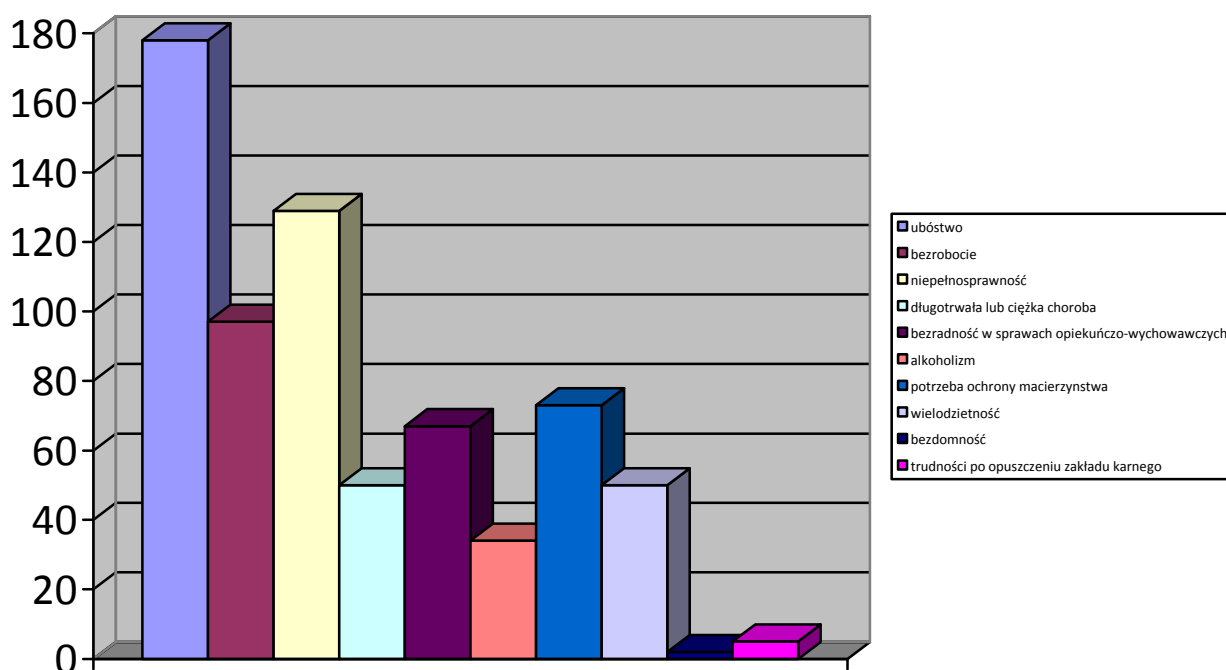

Tabela nr 4 . Rodzaje udzielonych świadczeń :

Lp.	Formy pomocy	2013	2014	2015
1.	Zasiłki stałe	42	49	52
2.	Zasiłek okresowy	129	121	89
3.	Zasiłek celowy	224	191	147
4.	Zasiłek celowy z tyt. Zdarzenia losowego			
4.	Zasiłek celowy w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	21	27	5
5.	Schronienie	3	2	0
6.	Pobyty w DPS	7	6	9
7.	Kontrakt socjalny	9	9	13
8.	Poradnictwo specjalistyczne	89	90	89
9.	Praca socjalna	228	137	97

Poprawa sytuacji wielu rodzin może nastąpić tylko poprzez poprawę warunków materialnych. Gwarantowanie płacy na najniższym poziomie nie zaspokoi nawet podstawowych potrzeb. Brak środków finansowych rodzi wiele konfliktów rodzinnych. Grupa osób w wieku produkcyjnym, która posiada warunki ku temu, aby samodzielnie zapracować na utrzymanie swojej rodziny, staje się świadczeniobiorcami pomocy społecznej, ponieważ osiągnięte dochody z pracy nie pozwalają samodzielnie funkcjonować, przy rosnących cenach opłat, opału itp. Kolejną grupę stanowią osoby niepełnosprawne i przewlekle chore. Choroby układu krążenia, nowotwory, choroby psychiczne i depresje to ciągle rosnące zagrożenia zdrowia.

Wprowadzenie rządowego Programu 500 + Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci na pewno przyczyni się do poprawy sytuacji materialnej wielu rodzin, ale nadal trudna jest sytuacja matek samotnie wychowujących dzieci, które ze względu na osiągnięty dochód nawet na poziomie minimalnym nie kwalifikują się do świadczenia 500 +. Na dzień 20.06.2016r. zostało złożonych 1048 wniosków o wypłatę świadczenia 500+ . Również wprowadzanie przez lokalne samorzady uchwał w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka jest pomocą w poprawie sytuacji materialnej rodziny i zachętą do posiadania większej ilości dzieci.

Taką uchwałę podjęła również Rada Gminy i Miasta Raszków przyznając na każde żywe urodzone dziecko 550,- zł jednorazowego świadczenia. Pomocą dla rodzin wielodzietnych jest również Karta Dużej Rodziny. Jest to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Powyższa forma wsparcia jest działaniem ogólnopolskim realizowanym od czerwca 2014 roku .

Przystępuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. W Gminie i Mieście Raszków w 2014 roku dla 48 rodzin wydano 242 Karty Dużej Rodziny, a w roku 2015 – 246.

Zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny określa ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. O Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2014 poz. 1863 ze zmianami).

W celu wsparcia rodzin wielodzietnych oraz promocji modelu rodziny wielodzietnej Gmina i Miasto Raszków zamierza wprowadzić program „Raszkowska Karta Rodziny 3+”.

Dla rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udzielona jest pomoc w postaci wsparcia asystenta rodziny. Asystentura rodziny polega głównie na towarzyszeniu

rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu skutecznych rozwiązań ich trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znaleźli, w tym w zdobywaniu i podnoszeniu poziomu umiejętności opiekuńczo wychowawczych oraz prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych. Warunkiem nieodzownym w osiągnięciu sukcesu jest wykorzystanie mocnych stron członków rodziny i ich współpraca.

Tabela nr 5. Liczba rodzin pozostających pod opieką asystenta rodziny:

Rodziny ogółem	Rodziny ogółem	Liczba dzieci w rodzinach
2013	10	18
2014	12	25
2015	15	28

Jak z powyższego widać liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny systematycznie rośnie. Wprowadzenie do rodzin asystenta rodziny i jego praca z rodzinami mającymi określone problemy oraz rodzinami biologicznymi, którym odebrano dzieci, powoduje, że coraz mniej dzieci umieszczanych jest poza rodziną. Niestety są przypadki, gdzie rodzina pomimo korzystania ze wsparcia asystenta rodziny, pracownika socjalnego, psychologa, pedagogów w szkole, a nawet kuratora sądowego nie współpracuje, nie wykazuje żadnych postępów, a wszelkie próby pomocy traktuje jako zło konieczne. W roku 2015 dwoje dzieci z rodziny dotkniętej bardzo dużym problemem alkoholowym zostało odebranych rodzinie. 1 dziecko trafiło do Pogotowia Rodzinnego, a drugie do rodziny zastępczej spokrewnionej. Umieszczanie dzieci poza rodziną jest zjawiskiem marginalnym i nigdy nie jest spowodowane biedą. Gminy muszą współfinansować koszty pobytu dzieci ze swojego terenu działania umieszczone w rodzinach zastępczych i placówkach. Dlatego podejmowane są działania, które pozwalają zachować jak najdłużej dziecko w rodzinie biologicznej, a umieszczać dziecko w pieczy dopiero w ostateczności. Również intensywnie pracuje się z rodziną biologiczną, której odebrano dzieci, aby mogły one wrócić do swojej rodziny. Pobyt w rodzinie zastępczej czy też placówce opiekuńczo-wychowawczej jest odpłatny. Samorządy płać powiatom 10 proc. kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka, 30 proc. w drugim roku, a w trzecim i kolejnym ich udział we współfinansowaniu wzrasta do 50 proc. Liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej obrazuje tabela nr 6. (dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie).

Tabela nr 6. Liczba rodzin i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

Rodzaj pieczy	2013		2014		2015	
	rodzin	dzieci	rodzin	dzieci	rodzin	dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	3	3	3	3	4	4
Rodziny zastępcze niezawodowe	6	12	5	11	4	9
Rodziny zastępcze zawodowe	1	2	0	0	1	3
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0

Kolejną formą pomocy rodzinie jest program wieloletni „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014- 2020. Celem programu wieloletniego jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy

społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zmianami) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m. in. dożywianie dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom, które nie są w stanie go sobie zapewnić. Rada Gminy i Miasta Raszków dostrzegając potrzebę zapewnienia 1 gorącego posiłku jak największe liczbie dzieci i młodzieży podjęła Uchwałę Nr XII/83/2015 z dnia 29 października 2015r. w sprawie ustanowienia programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Gminy Raszków w zakresie dożywiania” na lata 2015-2020” podnosząc tym samym kryterium osób zakwalifikowanych do tej formy pomocy.

Tabela nr 7. Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w formie posiłku w szkołach i przedszkolach w latach 2013-2015.

ROK	Liczba dzieci i uczniów	Zgłoszonych przez dyrektora
2013	340	13
2014	289	0
2015	265	9

Liczba dzieci korzystających z dożywiania systematycznie spada.

Świadczenia rodzinne

Zgodnie z ustawą, świadczeniami rodzinnymi są zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków rodzinnych oraz świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłków pielęgnacyjnych i świadczenia pielęgnacyjnego. Korzystanie ze świadczeń rodzinnych (z wyłączeniem zasiłków pielęgnacyjnych i w latach 2012 -2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8 . Liczba osób otrzymujących zasiłki rodzinne w latach 2013-2015.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Zasiłki rodzinne	1043	943	987
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:			
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka	45	47	59
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	73	102	109
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	45	43	47
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	50	49	54
Rozpoczęcia roku szkolnego	826	786	728
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	190	169	158
Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	157	143	141

Inne rodzaje pomocy i świadczeń:

Tabela nr 9 . Liczba osób korzystających z innych form pomocy.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Dodatek mieszkaniowy	144	35	27
Dodatek energetyczny	x	7	8
Stypendia socjalne	273	322	276
Fundusz alimentacyjny	103	97	95

W świetle powyższego należy podkreślić, że państwo, gmina dostrzega różnorodne problemy rodzin wychowujących dzieci czy osób samotnych i podejmuje cały wachlarz działań mających na celu poprawę ich sytuacji, począwszy od sfery świadczeń rodzinnych, poprzez obszar oddziaływań pomocy społecznej, aktywizacji na rynku pracy, zróżnicowane formy wsparcia rodziny w środowisku i rodzin dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, aż po szerokie spektrum służby kuratorskiej. Jednak cały ciężar odpowiedzialności za rodzinę spoczywa na rodzicach. Nie zawsze rodzina jest w komplecie. Często się zdarza, że rodzice się rozchodzą. Doświadczenie rozvodu ma wpływ na dzieci, zarówno jeśli chodzi o skutki krótko, jak i długoterminowe. Te pierwsze to reakcja na silny stres i bezpośrednio przeżywaną stratę. Dzieci demonstrują je różnie, w zależności od wieku i poziomu rozwoju emocjonalnego. I, oczywiście, rodzaju wsparcia, które otrzymały od dorosłych. I tak, ogromna część dzieci nie została przez rodziców przygotowana na ich rozstanie. Nie rozumieją rozvodu, zwłaszcza, gdy w domu nie było jawnych sygnałów, że dzieje się źle. Po rozstaniu płacenie alimentów jest obowiązkiem rodzica, jednak zdarzają się takie sytuacje, gdzie rodzic uchyla się od płacenia alimentów na swoje dzieci, a egzekucja komornicza okazuje się bezskuteczna. Wówczas osoba może ubiegać się o świadczenie z funduszu alimentacyjnego. W roku 2015 z funduszu alimentacyjnego korzystało 95 osób.

2.4. Problemy społeczne z perspektywy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej :

2.4.1. Alkohol.

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia populacji, obniża zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, zaburza relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym. Z danych MGOPS wynika, że w roku 2015 udzielono pomocy 34 rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym. W rodzinach tych najbardziej cierpią osoby współzależnione. Z posiadanych danych wynika, iż 119 osób korzystających z pomocy, bądź będących w strukturze rodzin posiada problemy alkoholowe. W porównaniu do roku 2014 nastąpił spadek o 10 rodzin z problemem alkoholowym ubiegających się o pomoc. Jeżeli chodzi o statystyki, to populacja osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień wygląda następująco :

Tabela nr 10. Populacja osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień .
(dane szacunkowe wg. PARPA).

		W Polsce	W województwie wielkopolskim	W gminie Raszków
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Ok. 2-3% populacji	Ok. 800 tys.	Ok. 85 tys. osób	Ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Okolo 4 % populacji	Ok. 1,5 mln	Ok. 140 tys. osób	Ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Okolo 4 % populacji	Ok. 1,5 mln	Ok. 140 tys. osób	Ok.400 osób
Osoby pijące ryzykownie i szkodliwie	13 % populacji	Ponad 2 mln.	Ok. 200 tys. osób	Okolo 1300 osób

Analizując powyższą tabelę można stwierdzić, że około 12,62% mieszkańców Gminy i Miasta Raszków ma problemy z nadużywaniem alkoholu. Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 21 wniosków w sprawie skierowania osoby nadużywającej picia alkoholu na leczenie. 19 wniosków zostało skierowanych do Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim, natomiast 21 wniosków zostało skierowanych w celu wydania opinii o uzależnieniu przez lekarzy biegłych psychologa i psychiatrę. Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że obniża się wiek osób spożywających alkoholu, głównie piwo. Z przeprowadzanych ankiet w szkołach gimnazjalnych wynikało, że około 50 % uczniów klas II miało kontakt z alkoholem głównie z piwem. Częściej chłopcy, niż dziewczęta. Okresem inicjacji są zazwyczaj wakacje.

Z przedłożonego sprawozdania Punktu Konsultacyjnego ds. osób uzależnionych i ich rodzin wynika, że w roku 2015 terapeuta uzależnień udzielił 368 porad osobom z problemem alkoholowym/narkotykowym, jak i ich najbliższym. Natomiast w roku 2014 udzielił 218 porad oraz przeprowadził 109 rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych. Do Punktu coraz częściej trafiają osoby narkotyzujące się różnymi substancjami psychoaktywnymi, które poszukują odpowiedzi na zaistniałe problemy życiowe. Przedział wiekowy tych osób to 16-22 lata. W każdy poniedziałek odbywa się grupa zabezpieczenia abstynencji dla osób uzależnionych, w których uczestniczą osoby po programie terapeutycznym utrzymujące abstynencję od różnego rodzaju uzależnień. Praca Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego nastawiona jest na udzieleniu osobom uzależnionym od alkoholu i innych środków odurzających kompleksowej pomocy.

Sprzedaż alkoholu wymaga posiadania odpowiedniego zezwolenia wydanego przez burmistrza. Ze względu na zawartość alkoholu w napoju wydawane są trzy odrębne rodzaje zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

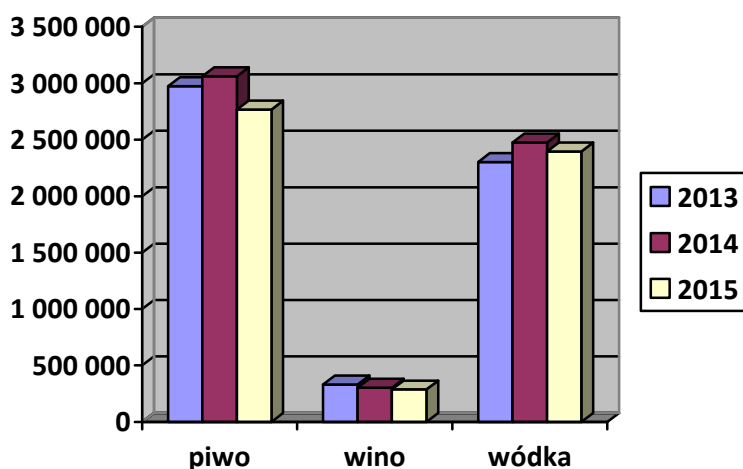
- do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo;
- od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- powyżej 18% zawartości alkoholu.

Przedsiębiorca zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia dot. wartości sprzedaży alkoholu. Dlatego na tej podstawie można określić wartość sprzedaży alkoholu. Z posiadanych przez UGiM w Raszkowie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców sprzedających alkohol na terenie Gminy i Miasta Raszków w latach 2013-2015 wynika, że największa sprzedaż alkoholu, obejmująca gastronomię i detal miała miejsce w roku 2014. W roku 2015 nastąpił nieznaczny spadek wartości sprzedanego alkoholu.

Środki finansowe wpłacane do budżetu przeznaczane są na działania profilaktyczne i realizację gminnych programów.

Wartość sprzedaży alkoholu na terenie Gminy i Miasta Raszków w latach 2013-2015 obejmującą zarówno gastronomię jak i detal obrazuje rysunek nr 6.

Rysunek nr 6. Wartość sprzedaży alkoholu na terenie Gminy i Miasta Raszków w latach 2013-2015.
(dane UGiM Raszków)

Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane przez Radę Gminy i Miasta co roku programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a także prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, udział w lokalnych kampaniach, jak również akcjach informacyjno - edukacyjnych skierowanych m.in. do sprzedawców alkoholu (szkolenia).

Nie bez znaczenia jest też wpływ alkoholizmu członka rodziny na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. W rodzinach, w których jeden z rodziców nadużywa alkoholu, wszystko się kręci wokół tego właśnie rodzica. Pozostali członkowie rodziny zadają sobie wciąż te same pytania: Co on teraz robi? Czy pije? W jakim stanie wróci do domu? O której wróci? Jaki będzie miał humor? Czy straci wszystkie pieniądze? itd. Całe życie rodziny koncentruje się na ojcu / lub matce/ i jego picu, podczas gdy inne osoby - w tym również dziecko - pozostają w cieniu. Sprawy i problemy dziecka wydają się nieistotne. Dziecko jest zostawione samemu sobie. Dlatego tak ważna jest kwestia zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i terapeutyczna pomoc. Świetlice opiekuńczo -wychowawcze działające w gminie i mieście są usytuowane głównie przy szkołach i pełnią taką funkcję ciekawego spędzania wolnego czasu, prowadzą działalność wychowawczą, opiekuńczą. W roku 2015 do 10 świetlic uczęszczało 220 dzieci.

Na terenie Gminy i Miasta działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko-Gminny Zespół ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Rodzinny Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin, psycholog, które wspierają działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w rozwiązywaniu różnych problemów uzależnień i pomocy osobom i rodzinom. Działa również grupa zabezpieczenia abstynencji.

2.4.2. Przemoc.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r., przemoc należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa

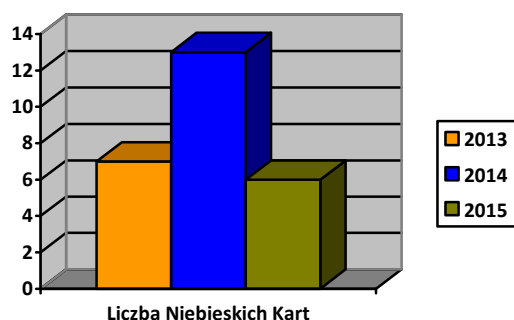
lub dobra osobiste (osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc we współczesnym świecie jest problemem powszechnym, który dotyczy ludzi bez względu na ich wiek, płeć, status materialny, poziom wykształcenia, czy wykonywany zawód. Jest ponadto zjawiskiem złożonym i wieloczynnikowym, dlatego aby skutecznie przeciwdziałać przemocy, a tym samym pomagać rodzinom, w których występuje ten problem, potrzebne jest interdyscyplinarne spojrzenie na rodzinę. Doświadczanie przemocy wywołuje u ofiar lęk i wstyd przed ujawnieniem takich przypadków, dlatego zebrane dane mogą nie odzwierciedlać rzeczywistej skali zjawiska.

Zarządzeniem nr 0050.54.2015 Burmistrza Gminy i Miasta Raszków z dnia 12 lutego 2015r. powołano nowy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Raszkowie na 4 letnią kadencję. Kadencja poprzedniego Zespołu Interdyscyplinarnego po 4 letnim okresie działania wygasła. Skład Zespołu jest 11-osobowy i składa się z przedstawicieli wszystkich służb działających w zakresie przemocy / m.in. OPS, Komisarzatu Policji, GKRPA, oświaty, przedstawiciela kuratorów, stowarzyszenia/. Członkowie ZI pełnią swoje zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych, nie pobierając wynagrodzenia za pracę w zespole lub grupie roboczej.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieska Karta” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. W celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach na terenie Gminy i Miasta Raszków zostały powołane Grupy Robocze współpracujące z Zespołem Interdyscyplinarnym. Z uwagi na fakt, że długotrwała przemoc rodzi w ofierze określone skutki psychiczne: strach, wstyd, bezradność, udzielana pomoc idzie wielotorowo, od rozmowy ze sprawcą przemocy, poprzez kontakt z psychologiem, monitoring pracownika socjalnego i dzielnicowego. W skrajnych przypadkach orzekany jest zakaz zbliżania się do rodziny i eksmisja na określony czas ze środowiska rodzinnego. Jednym z podstawowych aspektów oddziaływań podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze jest powstrzymanie przemocy. Niebieskie Karty – rok 2013 - 7, rok 2014 - 13, rok 2015 - 6.

Liczbę wszczętych procedur „Niebieska Karta” przedstawia poniższy wykres.

Rysunek nr 7. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” – lata 2012-2015.

Po widocznym znaczącym wzroście w roku 2014 liczby wszczętych procedur „Niebieska Karta”, w roku 2015 nastąpił spadek. Ale już w I półroczu 2016 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 7 Niebieskich Kart. Każda wszczęta procedura ma swoją kontynuację w pracy indywidualnej z osobami doznającymi przemocy, ale również z osobami stosującymi przemoc w czasie tzw. grup roboczych. W roku 2015 MG OPS udzielił pomocy 8 rodzinom dotkniętym przemocą.

2.4.3. Bezrobocie.

Bezrobocie jest dominującym problemem utrudniającym lub uniemożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W ujęciu podmiotowym, bezrobocie oznacza stan beczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, przy

czym dochody z pracy są dla tych osób podstawą egzystencji. Konsekwencjami bezrobocia dla społeczeństwa są: znaczne koszty świadczeń na rzecz osób bezrobotnych, które obciążają budżet państwa i samorządu lokalnego. Bezrobocie wywiera także piętno w codziennym funkcjonowaniu osób bezrobotnych. Powoduje przede wszystkim pogorszenie standardu życia, a w związku z czym poczucia bezsilności, beznadziejności, niepewność prowadzących często do izolacji społecznej, problemów rodzinnych oraz zdrowotnych. Wiele osób popada w alkoholizm i depresje. Według danych statystycznych w Gminie i Mieście Raszków na 1000 mieszkańców pracują 93 osoby. 45,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 54,1% mężczyźni. Bezrobocie w gminie Raszków wynosiło w 2014 roku 8,6% (11,0% wśród kobiet i 6,6% wśród mężczyzn). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Raszków wynosi 3 212,43 zł, co odpowiada 80,20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy i Miasta Raszków 1 182 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 559 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -623. 23,5% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy i Miasta Raszków pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 39,7% w przemyśle i budownictwie, a 15,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). (źródło :www.danewliczbach.pl).

Cechą charakterystyczną osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Raszków jest niskie wykształcenie, bezradność w poszukiwaniu pracy, bariery komunikacyjne. Dominującą grupą wśród osób bezrobotnych stanowią tzw. osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, do których zaliczamy: długotrwale bezrobotnych i bez prawa do zasiłku, osoby po 50 roku życia i absolwenci szkół do 25 roku życia, które nie weszły jeszcze na rynek pracy oraz osoby nadużywające alkoholu. Wynikiem długotrwałego bezrobocia może być izolacja społeczna, zagrożenie patologią społeczną oraz degradacja materialna i społeczna jednostek dotkniętych tym problemem, a także ich rodzin. Jak wynika z analizy oraz obserwacji problem bezrobocia rzadko występuje w odosobnieniu, najczęściej obok niego, jako przyczyna lub skutek pojawia się problem: ubóstwa, alkoholizmu, przemocy, przestępczości, bezdomności. W roku 2015 OPS udzielił pomocy w różnych formach pieniężnych i niepieniężnych 97 rodzinom dotkniętym bezrobociem.

Tabela nr 11. Liczba rodzin bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2012- 2015.

ROK	Liczba rodzin
2012	163
2013	154
2014	129
2015	97

Liczba rodzin z problemem bezrobocia korzystających z pomocy społecznej systematycznie spada, jest to powiązane z liczbą osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowie Wlkp.

Liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowie Wlkp na przestrzeni 2011-2015 przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 12. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowie Wlkp w latach 2011-2015.

Rok	Liczba osób zarejestrowanych			Pozostające bez pracy powyżej 12 m-cy
	kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
2011	309	220	529	164
2012	306	233	539	166
2013	332	205	537	168
2014	245	171	416	135
2015	184	122	306	94

Analizując powyższą tabelę wyraźnie widać, że w roku 2015 nastąpił wyraźny spadek liczby osób bezrobotnych, co może wskazywać na ożywienie gospodarcze i popyt na pracowników w takich firmach jak :Com 40, Correct w Nowych Skalmierzycach, Malle w Krotoszynie czy Adecco w Ostrowie Wlkp. Zakłady te przyjmują każdą ilość osób chętnych do pracy. Wiele osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne nie wyraża chęci na podjęcie pracy, albo pracują na czarno i chcą tylko korzystać z ubezpieczenia zdrowotnego.

Dla złagodzenia skutków bezrobocia Gmina Raszków współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrowie Wlkp w zakresie organizacji prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych. Udział osób bezrobotnych w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu przedstawia się następująco :

Tabela 13. Udział bezrobotnych w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu.

Aktywne formy	2013	2014	2015
Prace interwencyjne	17	13	9
Roboty publiczne	1	1	6
Prace społecznie użyteczne	5	11	prace włączone w PAI
Program Aktywizacji i Integracji Społecznej	0	0	5

2.4.4. Niepełnosprawność , przewlekła choroba, starość.

Zgodnie z ustawą z 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy. Niepełnosprawność może być od urodzenia, powstała w wyniku choroby lub wypadku oraz związana z wiekiem. W zależności od okresu w jakim niepełnosprawność powstała to osoby niepełnosprawne mają różne problemy . Od problemu ze swobodnym poruszaniem się , załatwianiem niezbędnych potrzeb życiowych, dostępu do rehabilitacji i leczenia, barierami architektonicznymi, barierami psychicznymi, aż po dostęp do edukacji. Bardzo ważnym problemem jest umożliwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej posiadającej specjalne potrzeby edukacyjne – kształcenia na poziomie podstawowym, , gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym, które stanowi ich życiową szansę na usamodzielnienie się. Szczególne zadania do zrealizowania leżą po stronie oświaty i samych rodziców.

Dla osób niepełnosprawnych ważna jest rehabilitacja, jest to proces, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia i utrzymania optymalnego poziomu funkcjonowania fizycznego, intelektualnego, psychicznego i społecznego poprzez udostępnienie urządzeń umożliwiających im niezależność. Rehabilitacja tych osób powinna być działaniem kompleksowym z włączeniem środowiska lokalnego, Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowie Wlkp, PFRON oraz rozwiązań architektonicznych.

Rodzina, w skład której wchodzi osoba niepełnosprawna stoi przed problemami życiowymi odnoszącymi się zarówno do materialnej sfery jej życia jak i konieczności sprawowania opieki, niejednokrotnie do świadczenia usług pielęgnacyjnych, pomocy w wykonywaniu codziennych czynności oraz zapewnienia w warunkach domowych rehabilitacji osobie niepełnosprawnej.

Działania podejmowane na rzecz rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane. Inaczej bowiem kształtują się potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych , starszych

tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe, a inaczej potrzeby rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny. Rodzaje pomocy i ilość świadczeń udzielonych osobom niepełnosprawnym przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 14 . Rodzaje pomocy i ilość świadczeń udzielonych osobom niepełnosprawnym

Rok Świadczenia/kwota	Świadczenia pielęgnacyjne	Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat	Specjalny zasiłek opiekuńczy	Zasiłek dla opiekuna
2013	739	815	1986	1139	30	8	x
	405 810,-	134 028,-	348 840,-	178 092,-	3672,-	4 160,-	x
2014	547	856	2 107	1185	31	26	629
	401 827,-	130 968,-	322 371,-	181 305,-	4 743,-	13 520,-	324 394
2015	616	822	2 133	1 284	24	102	276
	734 707,-	125 766,-	326 349,-	196 452,-	3 672,-	52 399,-	143 520,-

Z analizy powyższej tabeli wynika, że liczba świadczeń udzielanych osobom niepełnosprawnym wzrasta.

Odmiennych form wsparcia i pomocy oczekują rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne, odmiennych zaś niepełnosprawni rodzice wychowujący dzieci zdrowe.

Formułując kierunki polityki społecznej trzeba pamiętać o prowadzeniu szeroko zakrojonych działań mających przeciwdziałać społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych (np. likwidacja barier architektonicznych, profilaktyka społeczna) oraz prowadzących do zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym związane jest z podjęciem i realizacją działań adresowanych do tej grupy ludzi jak też do środowisk lokalnych poprzez prowadzenie akcji i programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zapobiegających niepełnosprawności. Dla wielu młodych ludzi niepełnosprawnych najlepszą formą rehabilitacji jest rehabilitacja zawodowa. Jednak wiele osób niepełnosprawnych nie pracuje. Winno się podążać w tym kierunku, aby stwarzać jak najwięcej miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Jednak statystyki pokazują, że bardzo dużo zakładów pracy odprowadza składki na PFRON, co oznacza, że nie zatrudniają osób niepełnosprawnych.

W roku 2015 ze wsparcia OPS skorzystało 129 rodzin, w których wystąpił problem niepełnosprawności oraz 50 rodzin w których występowała przewlekła lub ciężka choroba. Obecnie obserwujemy pogłębiającą się tendencję starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym oraz jej procentowy udział w całości populacji naszego państwa wciąż rośnie. Rodzi to nowe problemy: ludzie starsi znajdują się często w trudnej sytuacji materialnej, łączy się to dodatkowo z problemami zdrowotnymi, wydatkami na leki oraz brakiem ofert spędzania czasu wolnego dla ludzi starszych i samotnych. Starzenie się człowieka prowadzi do zmiany jego sytuacji społecznej. Zaprzestając pracować zawodowo, traci wpływ na wiele spraw, dotychczasową pozycję w środowisku. Typowe trudności wieku starczego to: poczucie osamotnienia, pogarszanie się stanu zdrowia, niewystarczające emerytury i renty, złe warunki materialne i mieszkaniowe, niezaspokojenie podstawowych potrzeb. Potrzeby osób starszych to między innymi: opieka, leki, odpowiednie zabezpieczenie finansowe, towarzystwo, zagospodarowanie czasu wolnego. W przypadku osób długotrwale chorych niezbędna jest pomoc pielęgniarki, opieki społecznej i ciągłego kontaktu z ośrodkiem zdrowia. Osoby te nie tyle wymagają wsparcia finansowego, ile szeroko pojętej

opieki: medycznej, pielęgniarstwa, społecznej oraz pomocy w załatwianiu podstawowych spraw bytowych. Formą wsparcia dla tych osób są usługi opiekuńcze, medyczne i specjalistyczne w domu podopiecznego oraz pomoc w załatwianiu codziennych spraw życiowych.

Jedną z najczęściej przyznawanych form pomocy dla osób starszych są usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługujące osobom, które z powodu wieku, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Zapewnienie osobom starszym pomocy w formie usług w miejscu zamieszkania zapobiega utracie kontaktu ze swoim środowiskiem. Również coraz częściej o pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi występują rodzice dzieci z autyzmem.

Tabela nr 15 : Liczba udzielonych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2012-2015 :

rok	2012	2013	2014	2015
Usługi opiekuńcze	19	18	21	28
Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi / dzieci z autyzmem/	0	0	0	4

Zmiany w strukturze demograficznej i wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym uzasadnia potrzebę podjęcia działań w zakresie różnorodnych form aktywizacji osób starszych, m.in. poprzez specjalistyczne programy aktywizacyjne, projekty socjalne. Głównymi celami takich działań winny być m.in.: utrzymanie sprawności i samodzielności osób starszych poprzez aktywizację fizyczną i psychiczną, poprawa bezpieczeństwa osobistego osób starszych, zwiększenie jakości i dostępu do edukacji społecznej seniorów, kreowanie w środowisku integracji międzypokoleniowej oraz wykorzystywanie aktywności i doświadczenia osób starszych w działalności na rzecz gminy. Również ważna jest pomoc skierowana do rodziców dzieci niepełnosprawnych. Reasumując, osoba niepełnosprawna mieszka wśród nas, ale czy żyje jej się dobrze? Musimy o nich pamiętać, stwarzać im warunki do godnego życia w społeczeństwie, stwarzać jak najwięcej miejsc pracy dla niepełnosprawnych, musimy konsekwentnie likwidować bariery architektoniczne, komunikacyjne utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie. Instytucje publiczne przystosowane dla osób niepełnosprawnych to: Urząd Gminy i Miasta, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrówko”, Dom Kultury i Biblioteka, Bank Spółdzielczy w Raszkowie. Ale nadal brak pojazdów dla osób niepełnosprawnych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Policji, niektórych szkołach z terenu Gminy i Miasta, sklepach itp.

2.4.5. Przestępczość.

Statystyki policyjne i praktyka pokazuje, że alkohol jest jednym z podstawowych czynników kryminogennych. Często jest on motywem, dla którego przestępstwo zostaje popełnione oraz w dużej mierze oddziałuje na sposób jego realizacji. Pod jego wpływem obniża się poziom krytycyzmu, maleje możliwość obiektywnej oceny własnego zachowania oraz wyzwala się agresja, która często idzie w parze z przemocą na gruncie grupy rówieśniczej lub rodziny.

Z danych Komisariatu Policji w Raszkowie wynika, że funkcjonariusze policji przeprowadzili w roku 2015 - 134 interwencje domowych, w tym 39 interwencji w związku z założonymi „Niebieskimi Kartami”, w roku 2014 ilość interwencji domowych wynosiła 120, w tym 42 w związku z NK. Komisariat Policji w Raszkowie prowadził postępowania na podstawie art. 178a § 1 czyli prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, zakończonych aktem oskarżenia :

w roku 2015 -32, natomiast w roku 2014 -31 postępowań. Nie prowadził natomiast postępowań dot. posiadania lub sprzedaży narkotyków, dopalaczy. Postępowania tej kategorii z terenu działania KP prowadził Wydział Dochodzeniowo-Śledczy KPP w Ostrowie Wlkp. I tak w roku 2015 – 3 postępowania, w roku 2014 – 5 postępowań. Komisariat Policji stwierdził 94 przestępstwa w roku 2015, natomiast w roku 2014 – 96. Ujawnił 320 wykroczeń w roku 2015 i 362 w roku 2014. Z analizy powyższych danych wynika, że w roku 2015 nastąpił spadek ilości przestępstw i wykroczeń, natomiast wzrosły interwencje domowe. Można więc potwierdzić, iż generalnie alkohol stymuluje do zachowań naruszających ogólnie przyjęte normy społeczne. Zapobieganie jego nadużywaniu można w znacznym uproszczeniu traktować jako jedną z metod zapobiegania przestępczości.

2.5. Infrastruktura mieszkaniowa.

Obowiązkiem Gminy i Miasta Raszków jest zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej, którym staje się każdy jej mieszkaniec, bez względu na okres zameldowania w tej gminie. Ze względu na trudności mieszkaniowe Gmina i Miasto Raszków nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich potrzeb mieszkaniowych swoich mieszkańców. Aktualnie w tutejszym Urzędzie jest złożonych 14 wniosków o przydział lokalu z zasobów komunalnych. Na dzień dzisiejszy gmina nie posiada wolnych lokali. W związku ze wzrastającą liczbą osób, które składają wnioski o przydział mieszkania, oraz zalegających z zapłatą czynszu, zachodzi pilna potrzeba budowy budynku mieszkalnego o niskim standardzie celem zabezpieczenia tzw. lokali socjalnych.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. 6 najemców z Raszkowa zalegało z czynszem na kwotę 4 874,48zł, natomiast w Gminie – 18 najemców zalegało z zapłatą czynszu na kwotę 25 812,- zł, z tego zadłużenie większe niż 3 miesiące posiadało 12 najemców z Gminy – na kwotę 24 497,- zł oraz 3 najemców z Raszkowa na kwotę 4239,94,- zł.

Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy i Miasta:

1. Mieszkania komunalne	- 68 o łącznej powierzchni	- 3. 128,57 m ²
2. Mieszkania socjalne	- 2 o łącznej powierzchni	- 81,59, m ²
3. Mieszkania lokatorskie	- 96 o łącznej powierzchni	- 5.643,00 m ²

Mieszkania komunalne na terenie Gminy i Miasta Raszków

Lp.	Miejscowość	Ilość mieszkań	Powierzchnia w m ²
1.	Drogosław	5	130,82
3.	Jelitów	2	96,35
4.	Janków Zalesny	2	108,00
5.	Ligota ul. Ostrowska	5	175,51
6.	Ligota ul. Krotoszyńska	1	74,47
7.	Moszczanka	4	260,98
8.	Niemojewiec	1	86,31
9.	Przybysławice 101	6	148,23
10.	Przybysławice 88	3	209,95
11.	Przybysławice 100	5	171,50
12.	Raszków ul. Pleszewska	3	146,89
13.	Raszków ul. Rynek	12	484,11
14.	Raszków ul. Koźmińska	4	220,95

15.	Raszków ul. Krotoszyńska	5	313,55
16.	Raszków ul. Jarocińska	5	235,73
17.	Rąbczyn 59	4	187,46
18.	Pogrzybów	1	26,24
19.	Walentynów	1	51,52

W roku 2013 Gmina przejęła 6 lokali mieszkalnych położonych w Głogowej. Natomiast sprzedała W 2013 roku - 14 lokali położonych w . Głogowej i w 2014 roku - 6 lokali położonych w Głogowej; Ponadto przekazała w roku 2014 - 2 lokale położone w. Rąbczynie na salę wiejską w związku ze zmianą użytkowania.

Liczba mieszkań komunalnych utrzymuje się praktycznie na tym samym poziomie .

Tabela nr 16. Przydział mieszkań w poszczególnych latach :

Przydział mieszkań komunalnych w poszczególnych latach:			
2012	2013	2014	2015
3 przydziały 2 rozszerzenia	1 przydział	3 przydziały 1 zamiana	2 przydziały 2 rozszerzenia

Przydział mieszkań komunalnych i socjalnych odbywa się wyłącznie na bazie lokali otrzymanych z odzysku.

Aby podwyższyć standard mieszkań będących w posiadaniu gminy systematycznie przeprowadzano remonty części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych .

2.6. Współczesna rodzina.

Od kilkunastu lat można zauważyć znaczące zmiany w sytuacji rodzin i dzieci. Dostrzegalne są zmiany w strukturze rodziny , a mianowicie zastąpienie tradycyjnej rodziny wielopokoleniowej rodziną „małą” dwupokoleniową . Obserwuje się zwiększającą się liczbę rodzin małodzieciowych(typ 2+1) oraz coraz częściej pracujących oboje rodziców. Zmiany wewnętrznej struktury rodziny wpływają na funkcjonowanie rodziny jako środowiska wychowawczego. Nie jest to jednak zmniejszanie się roli rodzinnego środowiska wychowawczego. Rola ta ulega przeobrażeniom. Przystosowuje się ona do nowej struktury społeczno-kulturalnej i ekonomicznej. Coraz częściej część przygotowania młodego pokolenia do życia w przyszłości spada na inne niż rodzina instytucje społeczne. Na obecny kształt rodziny duży wpływ ma też szerokie oddziaływanie oświaty i kultury/ m.in. środki masowego przekazu, Internet itp./ oraz rozbudowa instytucji opieki nad małym dzieckiem.

Coraz mocniej utrwala się myśl, że współczesna rodzina mimo postępu cywilizacji jest coraz bardziej zagrożona. Współczesna cywilizacja niesie ogrom ułatwień życia, ale także zakłóca naturalne funkcjonowanie rodziny. Społeczeństwo wywierając duży wpływ na rodzinę i jednostkę serwuje też zjawiska niekorzystne dla nich. To w niej odbywa się pierwsza i zasadnicza edukacja młodego pokolenia. To właśnie ona zaspakaja podstawowe potrzeby swojego potomstwa dla jego prawidłowego rozwoju. Oprócz prawidłowo funkcjonujących rodzin , które wypełniają przypisane im funkcje wychowawcze, opiekuńcze, zaspokajają potrzeby edukacyjne, swoich dzieci to jest też wiele rodzin , gdzie dzieci wskazują właśnie rodzinę jako miejsce, w którym spotykają się też z wulgaryzmami, gdzie ich używanie to norma i codzienność.

Ulica, rówieśnicy, wszędzie tam młody człowiek słyszy wulgarną mowę. Od wczesnego dzieciństwa "osłuchuje" się z wulgaryzmami. Ile razy obserwujemy rodziców kilkuletnich dzieci gdy z uśmiechem

śluchają jak ich pociecha w pocieszny sposób wymawia wiadome wyrazy.

Telewizja, czasopisma młodzieżowe pełne są wywiadów, audycji gdzie słownictwo bardzo daleko odbiega od obowiązujących norm. Gwiazdy filmu, muzyki z pełną premedytacją używają języka pełnego przekleństw, w myśl tego, że lepiej sprzedaje się to co bardziej szokuje. Pełne przemocy fizycznej i psychicznej filmy nadawane w czasie tzw. największej oglądalności i oglądane przez młode pokolenie bez żadnych ograniczeń stanowią często wzór do naśladowania w zakresie postaw i w zakresie języka. Młodzież, dzieci posiadają też własne problemy związanych z nauką, rówieśnikami, rodzicami, narastający stres, nerwowość, niemożliwość uzyskania wyników na oczekiwany przez rodziców i nauczycieli poziomie. Z punktu widzenia szkoły nasilającym zjawiskiem wśród młodzieży jest też cyberprzemoc. Czyli takie zjawisko, takie zachowanie, które krzywdzi emocjonalnie drugiego człowieka. Osoby, które stosują cyberprzemoc używają do tego celu Internetu albo telefonów komórkowych. W przeciwieństwie do przemocy fizycznej, cyberprzemoc nie zostawia śladów na ciele i nie widać jej gołym okiem. Osoby, które doświadczyły cyberprzemocy czują się zranione i bardzo przeżywają to, co je spotkało. Pojawiają się u nich nieprzyjemne myśli i uczucia takie jak bezradność, wstyd, upokorzenie, strach a czasem również złość. Cyberprzemoc to takie zachowania jak: ośmieszanie, obrażanie, straszenie, nękanie czy też poniżanie kogoś za pomocą Internetu, albo telefonu komórkowego. Podszycanie się pod kogoś w portalach społecznościowych, na blogach, wiadomościach e-mail lub komunikatorach, włamanie się na czyjeś konto (np. pocztowe, w portalu społecznościowym, konto komunikatora), publikowanie oraz rozsyłanie filmów, zdjęć, albo informacji, które kogoś ośmieszają, tworzenie obrażających kogoś stron internetowych lub blogów, pisanie obraźliwych komentarzy na forach, blogach, portalach społecznościowych. Reagowanie na cyberprzemoc i podjęcie stosowanych działań w celu ochrony dzieci i młodzieży jest bardzo dużym wyzwaniem dla rodziców, nauczycieli, instytucji działających na rzecz rodziny.

Wpływ rodziny na rozwój psychospołeczny dziecka jest bardzo ważny i determinujący. Rodzina przede wszystkim ze względu na spełnianie przez nią funkcje prokreacyjne, bytowo opiekuńcze i socjalizacyjne jest podstawą społeczeństwa. Spełnianie tych zadań jest istotnym wskaźnikiem do funkcjonowania rodziny, natomiast nie realizacja ich w stosunku do dzieci, prowadzi do powstawania sygnałów dezorganizacyjnych.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzice, ponieważ dali życie dzieciom, w najwyższym stopniu są zobowiązani do wychowania potomstwa i dlatego muszą być uznani za pierwszych i głównych wychowawców. Jednak sami rodzice nie są w stanie zaspokoić szeroko pojmowanego procesu wychowawczego. Rodzina nie może pozostać sama w tym odpowiedzialnym obowiązku wychowania. Potrzebuje pomocy i oczekuje jej ze strony państwa i Kościoła. Nie chodzi tu o wyręczenie rodziny w jej obowiązkach, ale o harmonijne zjednoczenie wszystkich w tym ważnym zadaniu.

Szkoła może uzupełniać wychowawczy wpływ domu rodzinnego, wspierać i pobudzać rozwój dziecka, wzmacniać istniejące u dzieci uzdolnienia oraz pobudzać tworzenie się w dziecku nowych możliwości i uzdolnień. Bez współpracy szkoły ze środowiskiem rodzinnym, pełny rozwój i wychowanie dziecka wydaje się niemożliwe. Natomiast z faktu, że szkoła jest elementem szerszego środowiska społecznego, wynika potrzeba ustalenia przez nauczycieli-wychowawców i rodziców wspólnego, uzgodnionego systemu postępowania z dziećmi.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży szkolnej w lokalnym systemie kształcenia i wychowania, do szkół zostały rozesłane ankiety. Pozwalają one zdiagnozować dzieci i młodzież pod kątem zaburzeń. Najczęściej występujące problemy w środowisku dzieci i młodzieży przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 17 . Najczęściej występujące problemy w środowisku dzieci i młodzieży)

(dane z 2 szkół podstawowych Raszków i Ligota oraz gimnazjum w Raszkowie)

Lp.	Zaburzenia	2014/2015		2015/2016	
		Szkoły podstaw.	Gimnazja	Szkoły podstaw.	Gimnazja
1.	Zachowań ogółem , w tym	28	7	19	7
	Fobie szkolne	0	0	1	0
	Zachowania agresywne	0	3	7	3
	ADHD	2	1	3	1
	Wzmożona ruchliwość	5	2	4	2
	Nieobecności w szkole	21	4	8	4
2.	Wad postawy ogółem, w tym:	69	2	64	2
	Korzystających z gimnastyki korekcyjnej	0	0	0	0
	Wymagających działań korygujących	69	2	64	2
3.	Odżywiania ogółem , w tym	34	3	45	4
	Anoreksja, bulimia	-	1	-	x
	nadwaga	34	2	45	4

Tabela nr 18 . Ilość uczniów wymagających konsultacji i posiadających opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej:

Lp.	Liczba uczniów wymagających	Rok 2014/2015		Rok 2015/2016	
		Szkoły podstawowe	gimnazja	Szkoły podstawowe	gimnazja
1.	Konsultacji ogółem, W tym:	36	2	39	11
	Poradni psychologiczno-Pedagogicznej	36	2	39	9
	Poradni Psychiatrycznej	0	4	0	2
2.	Zajęć logopedycznych, w tym :	75	0	78	
	korzystający	75	0	70	0
	potrzeby	75	0	78	0
3.	Zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, w tym :	79	0	83	0
	korzystający	70	0	75	0
	potrzeby	79	0	83	12
4.	Zajęć pozalekcyjnych	809	134	643	232
	korzystający	809	134	643	20
	potrzeby	809	0	643	20
5.	Liczba uczniów posiadających opinię poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	56	110	98	79
	W tym: dysleksja, dysgrafia, dysortografia	10	56	18	42
6.	Liczba uczniów wymagających nauczania indywidualnego	13	6	11	7
	Posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ogółem, w tym:	10	7	9	9
	Niepełnosprawność intelektualna	8	1	7	1
	Niepełnosprawność fizyczna	4	2	2	2
	Stwarzających	11	6	22	6

	problemy wychowawcze				
	Wymagających konsultacji z pedagogiem szkolnym	11	6	22	6

(dane opracowano na podstawie analizy ankiet z 2 Szkół Podstawowych Raszków i Ligota oraz Gimnazjum Raszków)

Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom i rodzicom m.in. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, organizowanie konsultacji w placówkach specjalistycznych / m.in. Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, itp./ oraz zajęcia poza lekcyjne. Zajęcia poza lekcyjne cieszą się dużym zainteresowaniem, gdyż z analizy wynika, że na 1 uczeń bierze udział w więcej niż 1 zajęciach pozalekcyjnych (1,6).

Analizując przedstawione dane wyraźnie widać, że bardzo duży odsetek dzieci i młodzieży wymaga konsultacji z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. Zapotrzebowanie ma wyraźnie tendencję wzrostową.

Również uwagę zwraca fakt posiadania przez ok. 38,2 % uczniów Gimnazjum opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w tym w zakresie dysleksji, dysgrafii, dysortografii – 19 %, co wskazuje na specyficzne trudności w nauce. Jeżeli chodzi o szkoły podstawowe to liczba uczniów posiadających opinię jest znacznie mniejsza i wynosi 21,4 %. Zaburzenia w nauce często ujawniają się dopiero w codzienności szkolnej, kiedy dziecko przeszkadza na lekcjach, nie może sprostać stawianym mu wymaganiom. Również około 17 % uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2015/2016 wymagało zajęć logopedycznych, natomiast w roku szkolnym 2014/2015 było to 14,9 %.

Wśród problemów zdrowotnych uczniów dominują wady postawy. Aż u ok. 15,6% uczniów szkół podstawowych stwierdzono wady postawy. Zjawisko to jest związane z postępowaniem cywilizacji pociągającym za sobą zmiany w stylu życia, zmniejszeniem aktywności ruchowej, siedzącym trybem życia zwłaszcza przed komputerem, telewizorem, niepoprawnym sposobem siedzenia, stania i wykonywania różnych czynności, zwłaszcza z obciążeniem.

Ogromne znaczenie mają działania profilaktyczne, polegające na zapobieganiu powstawania wad postawy, poprzez zapewnienie dzieciom zdrowego trybu życia, wyrabianie u nich trwałego nawyku prawidłowej postawy ciała we wszystkich sytuacjach i czynnościach dnia codziennego, stosowanie ćwiczeń gimnastycznych w domu, przeprowadzanie kontrolnych badań lekarskich - umożliwiających wykrywanie błędów i wad postawy. Spośród dzieci szkół podstawowych mających wady postawy żadne dziecko nie korzysta z gimnastyki korekcyjnej. Są to działania bardzo pożądane. Znaczna poprawa widoczna jest już u uczniów szkół gimnazjalnych, gdyż według uzyskanych danych tylko niewielki odsetek uczniów posiada potrzebę korzystania z zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Wczesne rozpoznanie oraz wdrożenie działań rehabilitacyjnych jest jak najbardziej pożądane i uzasadnione oraz mające zdecydowany wpływ na zdrowie w przyszłości. Dzieci, szczególnie ze szkół podstawowych bardzo chętnie biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych. W 9 szkołach prowadzone są zajęcia w ramach świetlic opiekuńczo-wychowawczych, z których korzysta ok.190 dzieci. Kolejnym problemem który ma tendencję zwyżkową jest złe odżywianie. Około 9,8 % dzieci ze szkół podstawowych posiada nadwagę.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży należy w dalszym ciągu zapewnić alternatywne formy spędzania czasu wolnego / zajęcia pozalekcyjne, sportowe, dofinansowanie do wypoczynku, prowadzenie zajęć w świetlicach/. Dane opracowano na podstawie ankiet ze Szkoły Podstawowej w Raszkowie – ilość uczniów 442 w roku szkolnym 2014/2015, 400 w roku szkolnym 2015/2016 oraz Szkoły Podstawowej w Ligocie – ilość uczniów w roku szkolnym 2014/2015 – 62, natomiast w rok szkolnym 2015/2016 57 uczniów. Dane dla gimnazjów opracowano na podstawie danych z Gimnazjum im. Armii Krajowej w Raszkowie – ilość uczniów w roku szkolnym 2014/2015 - 288, w roku szkolnym 2015/2016 – 280.

Ogólnie do szkół podstawowych na terenie Gminy i Miasta Raszków uczęszczało w roku szkolnym 2014/2015 – 908 uczniów, w roku szkolnym 2015/2016 – 838 uczniów.

3. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Raszków na lata 2016-2022 .

Na podstawie analizy przedstawionych danych dotyczących problemów społecznych oraz opracowania analizy SWOT w zakresie kwestii społecznej przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszkowie określono priorytety rozwojowe i cele strategiczne. Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Z oczywistych względów w niniejszej analizie zdefiniowano jedynie czynniki mające kluczowe znaczenie dla polityki społecznej samorządu Gminy i Miasta Raszków.

Analiza SWOT jest jednym z najważniejszych elementów strategii, gdyż pozwala określić najistotniejsze problemy i potrzeby gminy. Opiera się na zebraniu informacji z danego obszaru i uporządkowanym i przyporządkowaniu ich do jednej z 4 grup (mocna strona, słabe strony, szanse i zagrożenia), które w następstwie będą miały decydujący wpływ na przyszłe wybory strategiczne.

Analizę SWOT jest więc istotnym procesem planowania strategicznego, obejmuje ona następujące czynniki:

- Siły – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- Słabości – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- Szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- Zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wyniki analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń z zakresu polityki społecznej przygotowane w Ośrodku Pomocy Społecznej w Raszkowie zostały przedstawione w następujących tabelach tematycznych:

Poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe;

Kwestia ubóstwa i bezrobocia ;

Kwestie niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby;

Kwestia osób uzależnionych i przestępczości;

Kwestia dzieci, młodzieży oraz rodziny.

Wyniki tych prac obrazują prezentowane zestawienie:

Poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ dostateczna analiza potrzeb występujących na terenie gminy i miasta;▪ potencjał kadr w sferze oświaty, pomocy społecznej, kultury, służby zdrowia,▪ dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej,▪ posiadanie terenów inwestycyjnych;▪ istnienie terenów rekreacyjnych,▪ bogata oferta kulturalna;▪ nowy okres finansowania UE i potencjalne środki na inwestycje i dalszy rozwój gmin;▪ kapitał ludzki;	<ul style="list-style-type: none">• słaby dostęp do gabinetów specjalistycznych (kardiolog, ortopeda, okulista);• brak dostatecznej ilości mieszkań komunalnych i socjalnych oraz mieszkań chronionych;• brak potencjalnych inwestorów;• słabo rozwinięta sieć organizacji pozarządowych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ rozwinięta infrastruktura komunalna, komunikacyjna;	<ul style="list-style-type: none">▪ emigracja wykształconych osób poza teren gminy i miasta;▪ wzrost patologii spowodowanej brakiem pracy i środków do życia;

Obszar bezrobocia i ubóstwa	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Systematyczna analiza problemu bezrobocia w gminie ; ▪ Prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, w tym PAI; ▪ Przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi i dotkniętymi ubóstwem ▪ Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy; ▪ Działalność Punktu dla bezrobotnych; ▪ Podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu ubóstwu w gminie; ▪ Pozyskiwanie środków zewnętrznych na przeciwdziałaniu bezrobociu, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ występowanie długotrwałego bezrobocia oraz zjawiska jego dziedziczenia; ▪ niski poziom wykształcenia bezrobotnych; ▪ niska motywacja do podjęcia pracy; ▪ koszty utraconych możliwości ponoszone przez społeczeństwo; czarno); ▪ niedostosowany system szkoleń dla potrzeb rynku pracy (brak fachowców; ▪ niska aktywność w poszukiwaniu pracy;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost świadomości społecznej o wadze podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia; ▪ spadający poziom bezrobocia w gminie; ▪ warunkowanie pomocy poprzez zawieranie kontraktów socjalnych; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost bezrobocia długotrwałego; ▪ występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia; ▪ emigracja wykształconej młodzieży z gminy; ▪ niekorzystna korelacja pomiędzy wysokością świadczeń z pomocy społecznej a wysokością wynagrodzeń;

Obszar starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobrze rozwinięty system nauczania indywidualnego; ▪ istnienie klas integracyjnych w szkołach; ▪ prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży; ▪ organizacja i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi; ▪ posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia; ▪ systematyczna likwidacja barier architektonicznych; ▪ podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszym, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Występowanie barier architektonicznych w jednostkach użyteczności publicznej; ▪ brak wiedzy przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych; ▪ niewystarczająco rozpoznany problem niepełnosprawnych osób (brak bazy danych); ▪ brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych; ▪ brak wolontariuszy działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych; ▪ brak działalności w mieście Uniwersytetu III wieku;

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; ▪ społeczna akceptacja dla potrzeb likwidacji barier architektonicznych utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym; ▪ wzrastające przekonanie społeczne o potrzebie zapewnienia osobom starszym i niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej; posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia; ▪ zasoby i możliwości gminy w zaspokajające potrzeby w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ubożenie osób niepełnosprawnych; ▪ niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do rehabilitacji;; ▪ brak wystarczającej kadry do opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi; ▪ wysokie koszty pobytu w DPS. ▪ starzenie się społeczeństwa oznaczające wzrost nakładów na sferę społeczną.

Obszar rodziny, młodzieży i dzieci	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, ▪ systematyczne podnoszenie jakości warunków lokalowych placówek oświatowych, ▪ aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz dzieci i młodzieży, ▪ zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego, sportu, ▪ oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe w gminie; ▪ łatwiejszy dostęp do psychologa; ▪ zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystenta rodziny; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak specjalistów i ośrodków dla rodziny w kryzysie (terapia rodzinna), ▪ ograniczone możliwości w dostępie do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia; ▪ brak w najbliższej okolicy możliwości zapewnienia osobom dotkniętym przemocą ośrodka wsparcia lub schronienia; ▪ zbyt mało programów profilaktycznych w zakresie cyberprzemocy; ▪ niski stopień reagowania społeczeństwa na wulgarne zachowania i słownictwo; ▪ niewystarczająca ilość placówek opiekuńczo-wychowawczych dla młodzieży; ▪ niewystarczające zabezpieczenie miejsc w przedszkolu;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmniejszenie się społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy wobec dzieci oraz innych osób; ▪ Szeroka oferta edukacyjna dla młodzieży ponadgimnazjalnej; ▪ Dobra współpraca rodziców ze szkołą w rozwiązywaniu różnych problemów; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost rodzin dysfunkcyjnych; ▪ Nasilająca się ilość problemów, rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodziny (brak czasu rodziców, uzależnienia); ▪ Niechęć uczniów do korzystania z zajęć pozalekcyjnych; ▪ Zbyt duże uzależnienie od internetu i telefonów komórkowych; ▪ Brak uspołecznienia; ▪ Zatracanie wśród dużej części młodego pokolenia umiejętności posługiwania się poprawną polszczyzną; ▪ ogólny kryzys wartości rodziny;

Obszar przemocy, uzależnień i przestępczości	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ potencjał ludzki – dobrze wyszkoleni profesjonaliści działający w obszarze przemocy, ▪ Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie; ▪ Zacieśnienie współpracy w działaniach na rzecz ochrony osób doświadczających przemocy ▪ zapewnienie osobom i rodzinom dotkniętymi problemami uzależnień dostępu do pomocy terapeutycznej, psychologicznej; ▪ realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych; ▪ kierowanie osób uzależnionych na leczenie; ▪ prowadzenie przez samorząd działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa; ▪ współpracy z policją na rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości; ▪ Komisariat Policji na terenie Miasta; ▪ Działalność OSP; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca diagnoza problemu dostępu do alkoholu i innych używek przez nieletnich; ▪ niezadawalające rezultaty leczenia odwykowego; ▪ niewystarczający monitoring; ▪ brak orzekania przez wymiar sprawiedliwości konieczności uczestniczenia w terapii dla sprawców przemocy;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego; ▪ Współpraca różnych instytucji na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, ▪ Inicjowanie działań propagujących zdrowy styl życia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niska efektywność działań na rzecz osób uzależnionych, spowodowana m.in. złą konstrukcją przepisów prawa; ▪ Występowanie zjawiska zmęczenia, bezsilności oraz bezradności w rodzinach, ▪ Traktowanie uzależnienia jako problemu wstydlivego;

3.1. Wyznaczenie głównych celów i zadań w rozwiązaniu problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta Raszków.

Kluczowym zadaniem Gminy i Miasta Raszków w obszarze polityki społecznej, jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych. Ważnym zadaniem jest zapewnienie mieszkańcom równych szans rozwoju, poprzez systematyczne analizowanie pojawiających się wciąż nowych zjawisk i reagowanie na problemy mieszkańców.

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w gminie i mieście Raszków przyjęte zostały obszary priorytetowe do realizacji polityki społecznej w Gminie i Mieście Raszków. Główne obszary to: rodzina, dzieci i młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne, rozwój usług społecznych, krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego.

Cel w kategoriach strategicznych jest rozumiany jako kierunek działania i nie należy go traktować jako docelowego stanu, tylko jako proces rozwojowy. Proces ten ma służyć coraz lepszemu zaspokajaniu różnorodnych potrzeb mieszkańców i zapewnienie równych szans rozwoju społecznego i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Sformułowano cel główny oraz cele strategiczne wraz z kierunkami działań i realizatorami.

Cel główny to:

Gmina i Miasto Raszków gminą zapewniającą mieszkańcom równe szanse i warunki rozwoju we wszystkich sferach życia społecznego ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cele strategiczne:

- 1) Wspieranie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży;
- 2) Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracji społecznej osób wymagających szczególnego wsparcia.
- 3) Efektywne rozwiązywanie problemów zdrowotnych oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego;
- 4) Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;

Wspieranie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży		
Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy
1.	<ul style="list-style-type: none">ochrona jakości życia rodziny - systematyczna praca socjalna z rodziną,pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie lub wzmocnienie ich funkcji,wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku szczególnie matek samotnie wychowujących dzieci;współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie diagnozowania i rozeznania problemów oraz potrzeb dzieci i młodzieży;dalszy rozwój poradnictwa dla rodziców wymagających pomocy w zakresie wypełniania funkcji wychowawczych;dalsza działalność placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice);	Organy gminy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne ; ▪ włączanie rodziców do działań realizowanych przez placówki oświatowe ▪ organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży - zajęcia sportowe; ▪ organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych ze szczególnym uwzględnieniem programów profilaktycznych; ▪ realizacja programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem problemu cyberprzemocy, narkotyków, alkoholu, uzależnienia od telefonów komórkowych; ▪ realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny ; ▪ pomoc rodzinom zagrożonym różnymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez wprowadzenie asystenta rodziny ; ▪ inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć promujących i umożliwiających wspólne spędzanie czasu wolnego dzieci z rodzicami poprzez wspieranie działań na rzecz integracji rodziny / imprezy kulturalne, sportowo-rekreacyjne/. ▪ Prowadzenie treningów umiejętności społecznych oraz zarządzania finansami dla osób mających problemy w tym zakresie; ▪ Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – podejmowanie działań pomocowych i współpraca z jednostkami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy; 	
--	---	--

2.	Budowa zintegrowanego systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	
	<p style="text-align: center;">Kierunki działań</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój aktywnych form wsparcia dla osób bezrobotnych (PAI, prace interwencyjne, roboty publiczne); ▪ rozwiązywanie problemów współistniejących (uzależnienia, choroby psychiczne, przemoc, dziedziczenie bezrobocia). ▪ umacnianie wśród rodzin bezrobotnych postaw aktywności i przedsiębiorczości ,mających na celu zmianę stylu życia, ▪ zapobieganie zjawisku bezdomności, poprzez rozwój pracy socjalnej i pomoc psychologiczną; ▪ pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności po opuszczeniu zakładów karnych, młodzież opuszczającą placówki opiekuńczo-wychowawcze; ▪ realizacja zadań w tym zakresie wynikającym z rządowych programów; ▪ prowadzenie indywidualnej pracy socjalnej oraz aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, nadużywających alkoholu, uzależnionych od internetu) i zawieranie kontraktów socjalnych; ▪ realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych, ▪ realizacja Gminnego Programu przeciwdziałania narkomanii; ▪ realizacja Miejsko-Gminnego Programu przeciwdziałania 	<p>Organy gminy, MGOPS GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</p> <p>Komisariat Policji PUP</p>

	<p>przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych i pracach interwencyjnych; ▪ Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w działalność społeczną poprzez rozwój organizacji pozarządowych; ▪ wzrost dostępu do lokali mieszkalnych dla grup najbardziej zagrożonych ,bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie; 	
--	--	--

3.	Efektywne rozwiązywanie problemów zdrowotnych oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego;	
	Kierunki działań	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ promowanie zdrowego stylu życia poprzez realizację różnych zdrowotnych programów profilaktycznych, skierowanych do mieszkańców gminy i miasta, ▪ ułatwienie dostępu do opieki medycznej i rehabilitacji, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> a) rozwój poradnictwa specjalistycznego, b) podnoszenie jakości świadczonych usług medycznych, c) rozszerzenie bazy rehabilitacyjnej, ▪ wypracowanie form współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom. ▪ wypracowanie modelu wspólnego oddziaływania pracowników socjalnych, terapeutów, kuratorów, nauczycieli na rodziny dotknięte problemem alkoholowym, ▪ stworzenie sieci monitoringu, ▪ zintegrowane oddziaływania prewencyjne służb mundurowych skierowane do społeczności lokalnej; ▪ prowadzenie edukacji w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania kryzysom, konfliktom i przemocy w środowisku rodzinnym; ▪ stałe doskonalenie kadry zajmującej się przemocą w rodzinie; ▪ wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami bezpieczeństwa publicznego; 	<p>UGiM w Raszkowie MGOPS w Raszkowie Placówki oświatowe, NZOZ „Zdrówko” Organizacje pozarządowe, Komisariat Policji w Raszkowie Ochotnicze Straże Pożarne,</p>

4.	Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych :	
	Kierunki działań	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom wymagającym takiej formy pomocy oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka; ▪ uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych 	<p>UGiM w Raszkowie MGOPS w Raszkowie NZOZ „Zdrówko” Organizacje pozarządowe</p>

	<p>i niepełnosprawnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej; ▪ wspieranie osób niepełnosprawnych w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym i w miarę możliwości zawodowym; ▪ rozwój infrastruktury społecznej w związku z procesem starzenia się społeczeństwa; ▪ wsparcie osób zaburzonych i chorych psychicznie w samodzielnym funkcjonowaniu w środowisku, w szczególności poprzez opiekę medyczną, poradnictwo i pomoc materialną, ▪ przeciwdziałanie izolacji społecznej osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego, ▪ rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi; ▪ współpraca instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych – MGOPS, NZOZ, PCPR, PUP, ▪ realizacja projektów socjalnych w celu zagospodarowania czasu wolnego osobom starszym i niepełnosprawnym; ▪ przeciwdziałanie osamotnieniu; 	

3.2. Finansowanie strategii:

Źródłami finansowania planowanych działań będą :

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z dotacji celowych z budżetu państwa,
- środki z państwowych funduszy celowych,
- środki pochodzące z funduszy unijnych,
- środki własne organizacji pozarządowych.

Zapisy zawarte w strategii realizowane będą zgodnie z wymienionymi działaniami i w zależności od pozyskanych środków finansowych.

3.3. Wdrażanie strategii i monitorowanie strategii.

Strategia jest dokumentem perspektywicznym rysującym w sposób generalny kierunki prowadzonej działalności społecznej, stąd cele strategiczne muszą odznaczać się stosunkowo dużym stopniem ogólności i dłuższą perspektywą czasową. Nie powinna ona obejmować szczegółowych sposobów realizacji celów, gdyż jest to funkcja programów rozwoju i polityk. Zdefiniowane w strategii cele: główny i szczegółowe opierają się na rzeczywistych i wiarygodnych przesłankach , które zostały wyszczególnione dzięki sporządzeniu szczegółowej analizy SWOT. Należy dołożyć wszelkich starań , aby zawarte w niej cele zostały osiągnięte. Jest to proces długofalowy. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na :

- wzmocnienie postaw aktywnych,
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

Strategia jest dokumentem elastycznym, co oznacza, że w przypadku pojawienia się nowych problemów, nowych czynników mających wpływ na realizację założonych celów, można ją zmienić. Jest to

dokument, który winien być wykorzystywany w codziennej działalności całego samorządu lokalnego i służyć jako punkt wyjścia do opracowywania innych dokumentów oraz pozyskiwania środków zewnętrznych.

We wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oprócz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zaangażowany zostanie cały samorząd lokalny : Rada Gminy i Miasta, Burmistrz Gminy i Miasta oraz Urząd Gminy i Miasta, instytucje działające na terenie Gminy i Miasta Raszków, organizacje pozarządowe oraz partnerzy spoza terenu Gminy i Miasta Raszków.

Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie.

W nowoczesnych społeczeństwach coraz większego znaczenia nabiera świadomość wspólnego interesu zbiorowości terytorialnych, świadomość powinności etycznych wobec otoczenia.